

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонаознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

28 " *серпня* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНФОРМАТИКА З ОСНОВАМИ ГЕОІНФОРМАТИКИ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>10. Природничі науки</u>
спеціальність	<u>106. Географія</u>
освітні програми	<u>Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів, Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток, Картографія, геоінформатика і кадастр, Географія рекреації та туризму</u>
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	геології, географії, рекреації і туризму

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«28» серпня 2023 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Костріков С.В., д. геогр. н., професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

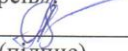
Протокол від «28» серпня 2023 року № 9

Завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

 (Людмила НСМЕЦЬ)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»

Гарант ОПП Світлана РЕШЕТЧЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»

Гарант ОПП Катерина КРАВЧЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Картографія, геоінформатика і кадастр»

Гарант ОПП Наталія ПОПОВИЧ
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Географія рекреації та туризму»

Гарант ОПП Юлія ПРАСУЛ
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «28» серпня 2023 року № 7

Заступник
Голова науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

 Олександр ЖЕМЕРОВ
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інформатика з основами геоінформатики» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів», «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», «Картографія, геоінформатика і кадастр», «Географія рекреації та туризму» підготовки в рамках бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 106 Географія. Програма навчальної дисципліни передбачає її викладання як дистанційного курсу, що має бути сертифікований на навчальній платформі *Moodle*.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є набуття студентами знань, вмінь і навичок щодо роботи із базовими апаратними і програмними засобами обчислювальної техніки щодо обробки просторово-координованої інформації. Досягнення цієї мети сприятиме формуванню інформаційної компетентності особистості, як одного із найважливіших структурних компонентів сучасної професійної компетентності взагалі. Отримання інформаційної компетентності сприятиме ефективному працевлаштуванню випускників у системі освіти, та у тих галузях економіки, що відносяться до соціально-економічної географії і фізичної географії, природокористування і забезпечення екологічної і техногенної безпеки населення.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати навички ефективної взаємодії з інформаційним середовищем і певний рівень інформаційної культури та культури поведінки у інформаційному середовищі;
- сформувати у студентів уявлення про сутність і роль феномену інформації в сучасному світі та можливості інформаційно-комунікаційних технологій у створенні, обробці та розповсюдженні інформації;
- сформувати у студентів знання та систематизувати для них прийоми і методи пошуку, створення, збереження, відтворення, обробки й передавання даних та інформації засобами обчислювальної та комунікаційної техніки;
- ознайомити студентів з основними категоріями апаратних засобів обчислювальної техніки;
- ознайомити студентів з основними категоріями програмних засобів обчислювальної техніки;
- ознайомити студентів і опанувати базові принципи побудови архітектури і платформ обчислювальних систем;
- студентам засвоїти і опанувати методично обґрунтовані принципи процесів взаємодії інформації, даних і методів;
- підготувати студентів до самостійного використання електронних засобів дистанційного навчання у процесі подальшого вивчення різних навчальних дисциплін із геоінформаційних систем та технологій.

1.3. Кількість кредитів: 5

1.4. Загальна кількість годин: 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	2 (установча), 3-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські	
Лабораторні	
48 год.	10 год.
Самостійна робота	
86 год.	134 год.
Індивідуальні завдання: немає	

1.6. Заплановані результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студенти формують загально-професійні та предметні компетентності у теоретичній площині та у прикладному аспекті та отримують сталу систему знань та вмінь.

Сформовані компетентності:

- інтегральна компетентність: здатність вирішувати прикладні задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі географії (ЗК 01)¹;
- знання та розуміння предметної області географії та професійної діяльності (ЗК 02);
- здатність спілкуватися державною мовою (ЗК 03);
- здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 04);
- здатність застосовувати отримані навички роботи з різноманітними інформаційними технологіями (ЗК 05);
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 06);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 07);
- навички міжособистісної взаємодії (ЗК08) та здатність працювати автономно (ЗК 09);
- навички міжособистісної взаємодії (ЗК08) та здатність працювати автономно (ЗК 09);
- навички здійснення безпечної діяльності (ЗК10) та здатність реалізувати свої права і обов'язки (ЗК11);
- здатність зберігати та примножувати цінності суспільства (ЗК12) та прагнення до збереження та охорони природного середовища (ЗК13);
- здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів.(СК01);
- Здатність застосовувати знання і розуміння основних

¹ Загальні компетентності відповідні титульним освітнім програмам за 2022 р.

- характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства .(СК02);
- здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах .(СК03);
- здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки .(СК04);
- здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах .(СК05);
- здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (СК06);
- знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації (СК07);
- самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати (СК08);
- здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (СК09);
- здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси (СК10);
- здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проєктах (СК11);
- здатність до системного географічного мислення (СК12);
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності (СК13);
- здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні природних та антропогенних геосистем різного ієрархічного рівня (СК14);
- картографічна компетентність: уміння давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів (СК15).

Згідно до вимог освітньо-професійних програм студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- **ПР01.** Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук;
- **ПР02.** Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.
- **ПР03.** Пояснювати особливості організації географічного простору.
- **ПР04.** Аналізувати географічний потенціал території.
- **ПР05.** Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.
- **ПР06.** Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.
- **ПР07.** Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.
- **ПР08.** Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.
- **ПР09.** Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

-
- **ПР010.** Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.
- **ПР11.** Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.
- **ПР12.** Розуміти географічні основи раціонального природокористування та охорони природи.
- **ПР13.** Вміти брати участь у проведенні окремих видів польових географічних досліджень.
- **ПР14.** Застосовувати методи і прийоми аналізу генезису, еволюції і тенденцій розвитку об'єктів та явищ навколишнього середовища.
- **ПР15.** Аналізувати та оцінювати вплив географічних властивостей регіонів на природокористування та господарську діяльність.
- **ПР16.** Визначати зміни характеристик природного середовища під впливом господарської діяльності.
- **ПР17.** Володіти навичками спілкування з представниками інших професійних груп, у тому числі у загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладах.

Через систему вузькопредметних знань та умінь:

Знання: сучасні комп'ютерні інформаційні засоби та технології для створення та опрацювання текстової, числової та графічної інформації; теорії інформації, архітектури та структури електронно-обчислювальної техніки, основ алгебри логіки та арифметичних основ інформаційних технологій.

Уміння: безпечно працювати з комп'ютерним обладнанням, використовувати засоби захисту даних; свідомо використовувати основи функціональності базових ГІС-платформ та геоінформаційних модулів; впроваджувати базові навички програмування у середовищі розробки *Python 3.X*; вміння будувати інформаційні моделі та впроваджувати їх дослідження за допомогою комп'ютерних засобів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Інформатика інформація. Кодування інформації. Файли і структури даних. Апаратна конфігурація комп'ютера

Тема 1. Загальна характеристика понять «інформація» та «інформатика». Кодування символної інформації

Лекція 1. Загальна характеристика понять «Інформатика та інформація». Вступне подання геоінформатики та ГІС. Поняття «Інформація» та «Інформатика». Дані та інформація у матеріальному світі. Властивості інформації. Кількісна міра інформації. Початкове подання геоінформатики. Інформаційні технології (включаючи GPT 3.5-4 текстові моделі і генерацію зображень) та геоінформаційні системи.

Лекція 2. Основи кодування символної інформації. Форма і мова подання інформації. Засади кодування інформації. Історія засобів передачі термінових повідомлень. Розвиток засобів кодування в комп'ютерній техніці. Основи двійкового кодування інформації.

Тема 2. Кодування графічної інформації. Архітектура та структура обчислювальних систем

Лекція 3. Кодування графічної інформації. Поняття про код. Переваги графічного подання інформації у порівнянні з табличним. Адитивна модель RGB. Субтрактивна модель CMYK, порівняння графічних моделей. Відеокарта комп'ютера. LAB і HSB графічні моделі. Стиснення інформації і лініатура растру. Кодування графічної інформації – підведення підсумків

Лекція 4. Архітектура та структура обчислювальної системи. Класифікація комп'ютерів. Базові команди та їх виконання. Загальні поняття про архітектуру та структуру комп'ютерів. Принципи сучасної архітектури комп'ютерів. Класифікація комп'ютерів: за призначенням, по рівню спеціалізації, за розміром та сумісністю. Загальна будова комп'ютерів як базова апаратна конфігурація. Базові команди та їхнє виконання.

Розділ 2. Алгоритмізація і програмування. Алгоритмічні мови. Геоінформаційні системи і технології

Тема 3. Алгоритмізація і програмування. Вступ до ГІС

Лекція 5. Основи програмування (на прикладі алгоритмічної мови Python 3.X). туп Вступ до мови програмування й середовище розробки Python. Прості типи даних. Кодування алгоритму мовою Python 3.X. Структури коду, умовні конструкції, вказівка повторення. Списки та кортежі. Лінійні алгоритми та алгоритми з розгалуженням. Циклічні алгоритми та їх типи.

Лекція 6. Логічні основи інформаційних технологій. Головні поняття про алгебру логіки. Поняття логічна формула. Рішення логічних задач: 1) способом спрощення логічних формул, 2) способом міркувань, 3) табличним способом.

Лекція 7. Вступ до ГІС. Повноформатні ГІС-платформи та модулі моделювання і аналізу. Геоінформаційні моделі у фізичній і економічній географії, геоекології та у геології. Моделювання і візуалізація географічного простору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Інформатика та інформація. Основи геоінформатики. Кодування інформації. Апаратна конфігурація.												
Тема 1. Загальна характеристика понять «інформація» та «інформатика». Кодування символічної інформації.	41	5		12		24	41	2		3		36
Тема 2. Кодування графічної інформації.	43	5		12		26	43	2		3		38

Архітектура та структура обчислювальних систем											
Разом за розділом 1	84	10		24		50	84	4		6	74
Розділ 2. Алгоритмізація і програмування. Алгоритмічні мови. Алгоритмічне програмування на мові Python. Логічні основи інформаційних технологій											
Тема 3. Алгоритмізація і програмування	30	4		10		36	36	2		4	30
Тема 4. Основи геоінформатики	36	2		14			30	-		-	30
Разом за розділом 2	66	6		24		36	66	2		4	60
Усього годин	150	16		48		86	150	6		10	134

4. Темі і зміст лабораторних занять (для ДФН /ЗФН)

№ з/п	Назва теми і зміст заняття	Кількість годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1.	<i>Вступ до програмування у середовищі Python 3.X. Первинне знайомство з цифровими картами. Первинне знайомство з ГІС-платформою MapInfo Professional. Початок роботи з електронним підручником (ЕП) із ГІС (на прикладі інтерфейсу й функціональності ArcView)</i>	2	2
2.	<i>Python 3.X (Py): встановлення та налаштування. Середовище PyChart. Робота із компонентами MS Office: подальші навички роботи з текстовим процесором Word; знайомство з таблицями Excel.</i>	2	2
3.	<i>Подальша робота із Python-проектами: змінні у Py, програма вітання, додаткові вправи, програма конвертації. Розгляд основних дій у мові Py. Продовження знайомства з ГІС-платформою MapInfo Professional. Виконання вправи Вступ до MapInfo. Подальша робота з Excel.</i>	2	-
4.	<i>Опитування із Алгоритмічного Програмування. Опитування за Python- текстами. Розгляд різниці між функціями й методами. Подальше знайомство з цифровими картами через роботу у програмному інтерфейсі з ГІС-платформи MapInfo – картографування у шарах.</i>	2	-
5.	<i>Продовження роботи з Py.: розгляд на прикладах змінних та типів даних -1. Знайомство з ГІС-платформою ArcGIS 10.X:</i>	2	-

	початок роботи у середовищі та з функціональністю ArcGIS		
6.	<i>Продовження роботи з Py.: розгляд на прикладах змінних та типів даних -2. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео: Додавання шарів до Вікна перегляду – Adding Themes To View; Розуміння таблиць шарів – Understanding The Tables</i>	2	-
7.	<i>Продовження роботи з Py.: Арифметичні оператори та математичні функції. Робота з альтернативними вступними вправами із ГІС-платформи ArcGIS 10.X: Робота з шарами карти, масштабування та навігація, просторові закладки, вимірювання, пошук ГІС-об'єктів.</i>	2	2
8.	<i>Програмування на Python: Умовні конструкції (if-else).. Подальше знайомство з ГІС-платформи MapInfo: Класифікація ГІС-об'єктів, основується на їхніх атрибутах. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
9.	<i>Подальше засвоєння навичок із Програмування на Python: логічні оператори. Перше знайомство із Golden Software Surfer: створення файлу з XYZ-даними, первинні карти. Подальше знайомство з альтернативними вправами із ArcGIS: робота з таблицями атрибутів, підписування об'єктів. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео</i>	2	-
10.	<i>Подальше засвоєння навичок із Алгоритмічного Програмування на Python: посилання на об'єкти, інструкції управління. Подальше знайомство з системою геоінформаційного моделювання Surfer. Створення сіткових карт у Surfer. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
11.	<i>Подальше засвоєння навичок із Алгоритмічного Програмування на Python: Цикли та оператори в них; Списки – спроби створення відносно складних програм – Великі Цифри, Генерація Грідів. Перше знайомство з ГІС вільного розповсюдження – QGIS: базові можливості програми, робота з таблицею атрибутів. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
12.	<i>Подальше вивчення Py-компонентів: створення коду Гри через цикл while-loop. Новий проект у QGIS: ключові операції з шарами карти. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	1
13.	<i>Подальша робота із Проектами із Python: Функції та їх методи. Подальша робота з ГІС QGIS: різні засоби вибірки. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	1

14.	<i>Подальше засвоєння навичок із Алгоритмічного Програмування на Python: Подальша робота з геоінформаційною платформою MapInfo Professional: Контрольна Робота – «Демонстрація базових навичок роботи з інтерфейсом». . Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
15.	<i>Виконання модулю із програмування на Python по варіантах (10 варіантів завдань). Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
16.	<i>Подальша робота з компонентами Python: робота з текстом, індекси та зрізи. Нові окремі вправи на платформі QGIS у рамках її базових можливостей. Закінчення виконання Практикуму із MapInfo щодо створення й редагування ГІС-об'єктів. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
17.	<i>Програмування на Python: робота з текстом, індекси та зрізи (продовження). Робота з новими вправами із платформи MapInfo – використання різних класифікацій, символізація тем. Продовження роботи з системою ГІС-моделювання Surfer.</i>	2	-
18.	<i>Програмування на Python: кортежі (tuples). Робота з новими вправами із платформи QGIS – продовження виконання вправи символізація шарів. Продовження роботи з Surfer – вправа з менеджером об'єктів. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
19.	<i>Програмування на Python: кортежі (tuples) - продовження. Виконання узагальнених вправ із QGIS. Початок виконання Практикуму із ArcGIS 10. X – Робота з атрибутивними таблицями. Заключні вправи із Surfer.</i>	2	-
20.	<i>Програмування на Python: Словники (dict.) та робот аз ними. Початок виконання Практикуму MapInfo «Координатна реєстрація растрового зображення. Геометрія й топологія бази даних ГІС-об'єктів.». Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	-
21.	<i>Програмування на Python: Словники (dict.) та робот аз ними (продовження). Закінчення виконання Практикуму № 2 із MapInfo. Продовження виконання Практикуму № 3 із ГІС MapInfo – Координатна реєстрація растрового зображення Створення геометрії і структури бази даних ГІС-об'єктів.</i>	2	-
22.	<i>Колоквіум із теоретичного матеріалу – щодо змісту лекцій. Робота на ГІС-платформі QGIS: базові прийоми щодо вимірювання відстаней і площ. Продовження виконання Практикуму із ГІС MapInfo щодо геометрії і структури бази даних ГІС-об'єктів. Подальші вправи із ЕП із ArcView – перегляд тексту та відео.</i>	2	1

23.	Демонстрація і перевірка самостійних <i>Python</i> -проектів із програмування. Закінчення <i>Практикуму із ГІС MapInfo</i> .	2	1
24.	<i>Підсумкова самостійна робота</i> по програмуванню на <i>Python</i> та роботі у ГІС-інтерфейсі.	2	-
	Разом	48	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин, ДФН	Кількість годин, ДФН	Форма контролю
1	Практикуми 1, 2 із MS Word та Практикум 1 із MS Excel	6	16	Захист роботи
2	Створення проектів «Сан-Дего», «Ріо» та «Прага» в середовищі <i>QGIS</i>	6	14	Захист роботи
3	Робота на ГІС-платформі <i>QGIS</i> – оформлення ГІС-карт	6	10	Захист роботи
4	Створення самостійних проектів на платформі <i>ArcGIS 10.X</i>	12	16	Захист роботи
5	Створення самостійних проектів на платформі <i>MapInfo</i>	12	16	Захист роботи
6	Розробка проектів через базові навички програмування у <i>Python</i>	10	16	Захист роботи
7	Логічні основи інформаційних технологій – домашні завдання.	10	14	Захист роботи
8	Створення банку оригінальних базових <i>Пу</i> -програм	10	10	Захист роботи
9	Створення власного <i>Surfer</i> -проекту ГІС-моделювання	10	12	Захист роботи
10	Робота з тематичними картами у середовищі ГІС <i>MapInfo Professional</i>	4	10	Захист роботи
	Разом	86	134	

6. Індивідуальне завдання

немає

7. Методи навчання

За характером взаємної діяльності викладача і студентів – система загальнодидактичних методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного подання матеріалу, частково-пошуковий метод, евристичний метод, дослідницький метод; За основними компонентами діяльності викладача: методи організації і впровадження навчальної діяльності, методи стимулювання і мотивації навчання. Приватно-дидактичні методи навчання: словесні,

наочні, практичні; аналітичний, синтетичний, порівнювальний, узагальнюючий, класифікаційний; індуктивний і дедуктивний.

8. Методи контролю

Усні опитування – перевірка домашніх завдань, опитування на усних колоквиумах, письмове тестування на поточному контролі, письмове тестування на екзаменаційному контролі. Оцінювання за результатами усного та письмового контролю, лабораторних і практичних робіт; машинний та безмашинний програмований контроль; оцінювання за результатами фронтального і диференційованого контролю; оцінювання за результатами поточного і узагальнюючого контролю. Вихідний підсумковий контроль: практична частина із програмування та роботи у ГС-інтерфейсі; теоретична частина – багатоваріантний тест на платформі *Moodle*.

9. Схема нарахування балів при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль на лабораторних, самостійна робота					Разом	Іспит (Moodle)	Сума
Розділи 1			Розділ 2				
T1	T2	КРМ	T3	T4			
ЛР. 1-6	ЛР. 7-12			ЛР.13-18	ЛР.19-24		
10	10	10	10	20	60	40	100

T1, T2, T3 – теми розділів

ЛР – лабораторна робота

КРМ – контрольна робота на платформі Moodle, передбачена навчальним планом

10. Шкала і критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирьох рівнів шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії поточної успішності, проміжного і підсумкового контролю (за програмою 2022 р.)

Зміст оцінювання поточної успішності та для проміжного та підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль та самостійна робота														Разом	Екзамен	Сума	
Розділ 1-Т1 : 3 – мін. знач.				Розділ 1-Т-2: 5 – мін. знач			Розділ 2 – Т3: 6 – мін. знач.					Розділ 2-Т4: 6 – мін. знач		60	40 – макс. знач.	100 – макс. знач	
ЛР.1	ЛР.2	ЛР.3-4	ЛР.5-6	ЛР. 7-8	ЛР. 9-10	ЛР.11-12	ЛР.13	ЛР. 14	ЛР. 15	ЛР. 16-17	ЛР. 18	ЛР. 19-20	ЛР. 21-22	ЛР.23-24		Письмовий тест; Комп'ютерний тест	60 + 40
ДЗ УО; 3 бали	ДЗ УО; 2 бали	ДЗ УО; 2 бали	ДЗ УО; КПР - ПТ 3 бали	ДЗ УО; К УО 4 б.	ДЗ УО; 4 б.	ДЗ УО; КТ 4 б.	ДЗ УО; КТ 6 б.	ДЗ УО; КТ 6 балів	ДЗ УО; КТ 4 бали	ДЗ УО; КПРМ - ПТ 4 б.	ДЗ УО; 4 б.	ДЗ УО; 2 бали	ДЗ УО; КПР - ПТ 4 б.	ДЗ УО; КТ 8 б.			

ЛР 1, ЛР2 ... ЛР24 – поточний контроль за темами лабораторних робіт і теоретичним контентом лекцій; Критерії оцінювання - % засвоєння знань, вмінь та навичок щодо предметного змісту теми у порівнянні із іншими студентами; Форми контролю навчальних здобутків студентів: Домашнє завдання – Усне Опитування (ДЗ УО); Колоквіум - Усне Опитування (К УО); Колоквіум Письмовий (КП); Контрольна Письмова Робота – Письмовий Тест на платформі Moodle (КПРМ – ПТ); Комп'ютерний Тест на платформі Moodle (КТМ); **40 – макс. знач.** – найбільша кількість балів, які можна отримати на підсумковому семестровому контролі – екзамені; **100 – макс. знач.** – найбільша кількість балів, які узагальнено можна отримати по результатах вивчення курсу; **20 – сумарне мін. знач. по розділах** – мінімальна кількість балів як умова зарахування розділу (допуску до підсумкового семестрового контролю)

Зведений аркуш таблиці *Excel* щодо прикладу оцінювання поточної успішності та для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену із дисципліни *Інформатика з основами геоінформатики*

Студенти 2 к: ГФ, ГК, ГР, ГЕ	Вихідний контроль у 3-му семестрі - іспит			
	Відвід лекц*	альна поточна успішн. у семестрі(бали	Вихідний контроль (Moodle)	Підсумкова кільк.б. /
	Бали	іжний Moodle Test + 2 самост раб РУ +	Бали - сегменти питань 1-6; підс. кіл	Оцінка Національна
Приклад	7	8+10+3+20 = + 7 (л) = 48 балів	... 7 / 7. / 6. / .6./ 7 / 7.. = 40 балів ****	88 балів / Добре .****
Приклад	6	7+10+4+23 = + 6 (л) = 50 балів		
Приклад	10	6+9+9+25 = + 10 (л) = 59 балів		
Приклад	7	6+9+3+18 = + 7 (л) = 43 бали		
Приклад	10	6+10+9+25 = + 10 (л) = 60 балів		
Приклад	9	7+10+9+25 = + 9 (л) = 60 балів		
Приклад	0	3+6+7 = + 0 (л) = 16 балів	Недопущений	
Приклад	10	6+10+8+25 = + 10 (л) = 59 балів		
Приклад	7	6+6+6+17 = + 7 (л) = 42 бали		
Приклад	9	6+7+7+23 = + 9 (л) = 52 бали		
Суммарний бал поточної успішності для допуску до іспит = 20				
	*Max= 10 б	більше 60 б (5+10+10+25) + лекції (10 б.)		

**Критерії оцінювання практичних й самостійних робіт студентів із дисципліни
«Інформатика з основами геоінформатики»**

Критерії оцінювання практичних робіт:

Реалізація функціональності:

Оцінка здатності студента реалізувати необхідну функціональність згідно завдання.

Якість програмного коду:

- Оцінка чистоти і структурованості коду.
- Використання коментарів та зрозуміла назва змінних і функцій.

Використання засобів геоінформатики:

Оцінка вміння використовувати геоінформаційні засоби та дані в роботі.

Візуалізація і аналіз даних:

Оцінка вміння студента візуалізувати геоінформацію і проводити аналіз результатів.

Документація:

Оцінка наявності та якості технічної документації до роботи.

Критерії оцінювання захисту самостійних робіт:

Зміст і структура презентації:

- Оцінка чіткості та логічності структури презентації.
- Включення всіх необхідних складових.

Викладення матеріалу:

Оцінка якості викладення теоретичних та практичних аспектів роботи.

Відповіді на питання і обговорення:

Оцінка якості відповідей на питання викладача та обговорення результатів роботи.

Застосування ГІС-знань:

Оцінка вміння студента застосовувати геоінформаційні знання й навички в контексті роботи.

Загальне враження:

Оцінка загального враження від захисту роботи та професійного підходу до завдання.

Критерії оцінювання – розподілу балів («розбаловки») за видами робіт, за якими здійснюється оцінювання поточної успішності студентів із дисципліни «Інформатика з основами геоінформатики»

1. Засвоєння теоретичних знань (Ваговий коефіцієнт: 0.3):

- Оцінює рівень розуміння основних теоретичних концепцій і принципів інформатики та геоінформатики.
- Оцінка від 1 до 10, де 10 - високий рівень засвоєння теорії, а 1 - низький рівень.

2. Практичні навички (Ваговий коефіцієнт: 0.3):

- Оцінює здатність студента застосовувати практичні навички в інформатиці та геоінформатиці, включаючи роботу з програмним забезпеченням та аналіз геопросторових даних.
- Оцінка від 1 до 10, де 10 - високий рівень практичних навичок, а 1 - низький рівень.

3. Контрольні завдання (Ваговий коефіцієнт: 0.2):

- Оцінює студентську здатність розробляти і реалізовувати контрольні в галузі інформатики та геоінформатики.
- Оцінка від 1 до 10, де 10 - високий рівень реалізації проєктів, а 1 - низький рівень.

4. Творчий підхід (Ваговий коефіцієнт: 0.15):

- Оцінює здатність студента застосовувати творчий підхід до вирішення завдань і проблем в інформатиці та геоінформатиці.
- Оцінка від 1 до 10, де 10 - високий рівень творчості, а 1 - низький рівень.

5. Активність і участь в заняттях (Ваговий коефіцієнт: 0.05):

- Оцінює студентську активність, включаючи участь у дискусіях, питаннях на заняттях та співпрацю зі спільнотою.

6. Здатність до аналізу та висновків (Ваговий коефіцієнт: 0.1):

- Оцінює здатність студента до аналізу і викладення висновків на основі набутих знань.

7. Здатність до співпраці (Ваговий коефіцієнт: 0.1):

- Оцінює здатність студента до співпраці зі співстудентами та взаємодії у групових завданнях.

Кожен студент оцінюється за кожним із цих критеріїв, і їх оцінки будуть помножені на відповідні вагові коефіцієнти для розрахунку загального балу.

11. Рекомендована література

Основна література

1. *Байрак Г., Муха І.* Комп'ютерні технології у професійній освіті. Навчальний посібник для вишів. Вид-во львівського національного університету ім. Івана Франка, 2022. – 203 с.
2. *Бережний В.А., Костріков С.В.* Робота у середовищі ГІС-платформи *MAPINFO*. Комп'ютерний практикум. Навчально-методичний посібник. – Харків: Вид-во ХНУ, 2015. – 108 с.
3. *Васильєв О.* Програмування мовою Python / Олексій Васильєв. – Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2019. – 204 с.
4. *Ерік М.* Пришвидшений курс Python / Маттес Ерік. – Київ: Видавництво Старого Лева, 2021. – 600 с.
5. *Іванов В. Г.* Основи інформатики та обчислювальної техніки : підручник / В. Г. Іванов, В. В. Карасюк, М. В. Гвозденко ; за заг. ред. В. Г. Іванова. — Х. : Право, 2015. — 312 с
6. *Караванова Т.П.* Інформатика. Основи алгоритмізації та програмування. 777 задач з рекомендаціями та прикладами (навчальний посібник). – К: Генеза, 2009. – 286 с.
7. *Костріков С.В.* Практикум із створення ГІС-карт, просторового аналізу і геообробки на повноформатних ГІС-платформах (на прикладі ArcGIS 10.2 і QGIS 3.16): Навчально-методичний посібник для вишів / С. В. Костріков, Д. С. Серьогін, К. О. Кравченко. – Харків: Вид-во ХНУ, 2023. – 460 с.
8. *Костріков С.В., Сегіда К.Ю.* Теоретична і прикладна геоінформатика. Навчальний посібник для студентів університетів. – Харків: Вид-во ХНУ, 2016. – 592 с.
9. *Костріков С.В., Воробйов Б.Н.* Практична геоінформатика для менеджменту охорони довкілля. Навчальний посібник – Харків: Вид-во ХНУ, 2003.- 104 с.
10. *Костюченко А.О.* Основи програмування мовою Python: навчальний посібник. Ч.: ФОП Баликіна С.М., 2020. 180 с
11. Основи програмування. Python. Частина 1: підручник для студ. спеціальності 122 "Комп'ютерні науки", спеціалізації "Інформаційні технології в біології та медицині" / А. В. Яковенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 195 с.
12. *Програмування* числових методів мовою Python : підруч. / А. В. Анісімов, А. Ю. Дорошенко, С. Д. Погорілий, Я. Ю. Дорогий ; за ред. А. В. Анісімова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014. – 640 с.
13. *Руденко В. Д.* Інформатика (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. загал. серед. освіти / В. Д. Руденко, Н. В. Речич, В. О. Потієнко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 256 с.
14. *Світличний О.О., Плотницький С.В.* Основи геоінформатики: Навчальний посібник / За заг. ред. О.О. Світличного. — Суми: ВТД - Університетська книга, 2005.
15. *Фельдман Л.П., Петренко А.І., Дмитрієва О.А.* Чисельні методи в інформатиці. - К.: Видавнича група ВНУ, 2006. - 480 с.

Допоміжна література

1. *Глинський Я.М.* Основи інформатики та обчислювальної техніки. У 4-х ч. Ч.ІІІ. Бейсик. – Львів, 1998.
2. *Завадський І.О., Забарна А.П.* *Microsoft Excel* у профільному навчанні – К: Видавнича група ВНУ, 2011.
3. *Караванова Т.П.* Методи побудови алгоритмів та їх аналіз. Необчислювальні алгоритми. (навчальний посібник). – К: Генеза, 2006.
4. *Караванова Т.П.* Методи побудови алгоритмів та їх аналіз. Обчислювальні алгоритми. (навчальний посібник). – К: Генеза, 2006.
5. *Компьютерные программы учебного назначения на Visual Basic* / Ред. Г.А. Атанов. Донецк: ДонГУ, 2006.
6. *Костріков С.В.* Геоінформаційне моделювання природно-антропогенного довкілля. – Харків: Вид-во ХНУ, 2014. -484 с.
7. *Костюков В.М., Мотурнак Е.В.* Інформаційний працівник. – К.: Видавнича група ВНУ, К., 2011.
8. *Кочарян А.Б., Гущина Н.І.* Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі. - Київ, 2011.
9. *Левченко О.М., Завадський І.О., Коваль І.В.* Основи створення комп'ютерних презентацій - К: Видавнича група ВНУ, 2009.
10. *Левченко О.М., Завадський І.О., Прокопенко Н.С.* Основи Інтернету – К: Видавнича група ВНУ, К., 2007.
11. *Морзе Н.В., Вембер В.П., Кузьмінська О.Г.* Інформатика, 11 клас. Академічний рівень - Київ: «Школяр», 2011.
12. *Основи* подійно- та об'єктно-орієнтованого програмування на прикладі середовища Lazarus. /Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В. Київ: Навчальна книга – Богдан, 2019 -140 с.
13. *Пасічник В.В., Резніченко В.А.* Організація баз даних та знань: підручник для вузів - К. : Видавнича група ВНУ, 2006. - 384 с.

Головні веб-ресурси:

1. [Збірник інтернет-ресурсів з інформатики.](#)
2. [Дистанційне навчання з інформатики.](#)
3. [Освітні ресурси інтернету з інформатики.](#)
4. [Програмування на Пітон для початківців.](#)
5. [Мова програмування Python. Вивчаємо Python з нуля.](#)
6. [20 найкращих сайтів для вивчення Python.](#)